

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **P. U.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 273 k.k. w zw. z art. 229 § 1 i 3 k.k. w zw.
z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 17 grudnia 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od
rozpoznania sprawy sygn. akt V KK 387/24,

na podstawie art. 42 § 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza
od udziału w sprawie o sygn. akt V KK 387/24.**

UZASADNIENIE

W dniu 23 sierpnia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy
skazanego P. U. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 5 lipca 2023 r.

Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia
2023 r., do rozpoznania tej sprawy, którą zarejestrowano pod sygnaturą V KK
387/24, wyznaczono sędziego Sądu Najwyższego Marka Motuka.

Postanowieniem z dnia 30 października 2024 r. Sąd Najwyższy, na skutek
wniosku obrońcy skazanego, wyłączył SSN Marka Motuka od udziału w
rozpoznaniu niniejszej sprawy.

Następnie, Prezes Izby Karnej przydzielił sprawę V KK 387/24 do referatu sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza.

W dniu 15 listopada 2024 r. obrońca skazanego złożył *na podstawie art. 41 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.* wniosek o wyłączenie SSN Stanisława Stankiewicza od orzekania w niniejszej sprawie z uwagi na fakt, że rozstrzygnięcie w sprawie dotyczy bezpośrednio tego sędziego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Obrońca skazanego we wniosku o wyłączenie sędziego SN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania niniejszej sprawy powołał przede wszystkim okoliczności wskazujące na istnienie wątpliwości co do jego bezstronności. Podniósł bowiem, że wadliwość powołania go na urząd sędziego Sądu Najwyższego, wynika z tych samych przyczyn, dla których w kasacji kwestionuje się należyłą obsadę Sądu odwoławczego, co w konsekwencji może rodzić wątpliwości co bezstronności tego sędziego przy rozpoznawaniu przedmiotowej kasacji. Wniosek obrońcy należy zatem interpretować przez pryzmat art. 118 § 1 k.p.k. jako złożony w trybie art. 41 § 1 k.p.k., a nie na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., czy też art. 41 § 1 pkt 1 k.p.k. (nie ma w Kodeksie postępowania karnego takiego przepisu – uwaga SN). Tak rozumiany wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Stanisław Stankiewicz został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego postanowieniem Prezydenta RP z dnia 14 czerwca 2024 r. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., zawarty w uchwale z dnia 10 maja 2024 r., nr 313/2024. Wadliwość procedury powoływania sędziów z udziałem tzw. neo-KRS, wynikająca z niezgodności z Konstytucją składu tego organu po 2017 r., stanowi podstawę podniesionego w kasacji zarzutu nienależytej obsady sądu w postępowaniu odwoławczym, w związku z udziałem w wydaniu zaskarżonego wyroku sędzi X.Y. oraz sędziego X.Y.1, również powołanych na urząd z udziałem nieprawidłowo ukonstytuowanej KRS. W tych okolicznościach, rozpoznanie przez SSN Stanisława Stankiewicza kasacji opartej o zarzut, który w równym stopniu odnosi się do niego samego, prowadziłoby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*. Mogłoby to wywołać zarówno u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności i rzetelności sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23

czerwca 2022 r., II KO 48/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22), czemu należy zapobiec.

Niezależnie od powyższego zachodzi potrzeba wyłączenia SSN Stanisława Stankiewicza od orzekania w niniejszej sprawie w związku z wystąpieniem ryzyka nieprawidłowej obsady sądu w postępowaniu kasacyjnym. Jak już wyżej wspomniano, Stanisław Stankiewicz został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w dotkniętej wadą prawną procedurze z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., czyli w sposób niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. W odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego tego rodzaju wada nominacyjna skutkuje każdorazowo uznaniem Sądu z ich udziałem za nienależycie obsadzony (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Jak trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych po zapadnięciu tej uchwały, zachowała ona moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), a poglądu tego nie może zmienić fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021, V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, czy orzecznictwo w tzw. sprawach testowych - art. 29 § 5 u. SN: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23). Podobnie, a więc co do braku skutku prawnego wskazanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ocenić należy te - zapadłe po podjęciu uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. - orzeczenia Sądu Najwyższego, w którego składach zasiadali sędziowie powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy

międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych. Przeprowadzoną przez Sąd Najwyższy, w powołanych wyżej orzeczeniach, wykładnię przepisów ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, w powiązaniu z wykładnią przepisów konwencyjnych dokonaną przez wskazane wyżej Trybunały, Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela i uznaje za własną.

Jako że wada nominacyjna, wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego KRS po zmianach dokonanych w ustawie z 8 grudnia 2017 r., odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego – do których grona przystąpił dzięki tej procedurze Stanisław Stankiewicz - skutkując wystąpieniem nienależytej obsady sądu w postępowaniu kasacyjnym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ilekroć w składzie Sądu Najwyższego zasiada osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek neo-KRS, koniecznym jest uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w niniejszej sprawie. Z analogicznych przyczyn już wcześniej wielokrotnie Sąd Najwyższy wskazywał na potrzebę wyłączenia sędziego SN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania innych spraw, między innymi w postanowieniu z dnia 27 sierpnia 2024 r., IV KK 333/22; z dnia 21 listopada 2024 r., IV KK 339/24 czy postanowieniu z dnia 6 listopada 2024 r., I KK 147/24). Sąd Najwyższy przedstawione w tych postanowieniach stanowisko w pełni podziela.

Aprobując utrwalony już w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22), należało uwzględnić wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w niniejszej sprawie.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[SOP]

[a.ł.]

